

Az Állami Földmérési és Térképészeti Hivatal elnökének

405/1964./T.4./ÁFTH számú

u t a s í t á s a

a különböző nagyméretarányu térképeken a művelési ágak
feltüntetéséről

1. §

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának az állami földnyilvántartásról szóló 1963.
évi 32. számú törvényerejű rendelete /Tvr/ 6. és 7. §-a, valamint ennek vég-
rehajtására kiadott 37/1963. /XII.24./ Korm. számú rendelet /Vhr/ 8-17. §-a

részletes rendelkezéseket tartalmaz a mező- és erdőgazdaságilag hasznosított területek művelési ágaira, valamint a művelés alól kivett területek, illetve a legkisebb területi mértékek meghatározására. Ezeket a rendelkezéseket - amelyeket a §.I-III. része szó szerinti szövegben tartalmaz - érvényesíteni kell mindazoknál a nagyméretarányú térképek készítésénél, amelyeken a művelési ágakat is fel kell tüntetni. Ezek a rendelkezések a következők:

I.

A mező- és erdőgazdaságilag hasznosított területek

Művelési ágának meghatározása

Tvr 6. §. A MEZŐ- ÉS ERDŐGAZDASÁGILAG HASZNOSÍTOTT TERÜLETEKET - AZOK RENDSZERES FŐHASZNOSÍTÁSI MÓDJÁRA TEKINTETTEL - SZÁNTÓ, RÉT, SZŐLŐ, KERT, GYÜMÖLCSÖS, LEGELŐ, NÁDAS ÉS ERDŐ MŰVELÉSI ÁGBAN KELL NYILVÁNTARTANI.

Vhr. 8. §. Szántó az a terület, amely rendszeres szántóföldi művelés alatt áll, tekintet nélkül arra, hogy azt milyen agrotechnikai eljárással /például öntözéssel/ hasznosítják, vagy átmenetileg ugarolják, illetve parlagon hagyják. A szántó művelési ágban kell nyilvántartani még:

a./ a zöldségtermesztés szántóföldi vetésforgóban művelt területeit, akár száraz, akár öntözéses művelést folytatnak azokon;

b./ az előírtnál ritkábban telepített, illetve ritkább beállottságu gyümölcsösöket, vagy gyümölcsfákkal, illetve szőlővel rendszertelenül borított területeket, amelyeken rendszeres szántóföldi művelést folytatnak;

c./ a szőlő-, gyümölcs- és diszfaiskolák, az évelő-, ipari, gyógy- és disznóvénnyel, továbbá a zöldség ültetvények területeit;

d./ az állandó jellegű kertészeti területeket, amelyeken rendszeresen disz-, ipari, gyógy- és disznóvénnyel, vagy zöldséget termesztenek;

e./ a melegágyak, a palántanevelő telepek és a növényházak területeit;

f./ a komló ültetvényeket.

Vhr. 9. §. Rét az a füves terület, amelynek fűtermését általában kaszálással hasznosítják, ide értve a mesterségesen füvesített területet is.

Vhr. 10. §. /1/ Szőlő az előírt, vagy helyileg kialakult telepítési rendszer szerint betelepített terület, amelyen a termesztett főnövény szőlő. A szőlő művelési ágba tartoznak a szőlőalanyvessző termesztésére szolgáló anyatelepek is. Nem változtat a szőlő művelési ágon, ha a sorok között a szőlő szerves tápanyag utánpótlása érdekében zöldtrágya növénytermesztést folytatnak.

/2/ A szőlőtelepítésre kijelölt területeket a telepítésig az eredeti művelési ágban kell nyilvántartani.

Vhr. 11. §. /1/ Kert a község belterületén az a terület, amelyen zöldséget, virágot, vagy dísznövényt termesztenek.

/2/ Kert művelési ágban kell nyilvántartani 1500 m² /417 □-öl/ kiterjedésig a község belterületén azokat a területeket is, amelyek egyébként szántónak minősülnének.

Vhr. 12. §. /1/ Gyümölcsös az előírt, vagy helyileg kialakult telepítési rendszer szerint tiszta, vagy vegyes állományban betelepített az a terület, amelyen a termesztett főnövény gyümölcsfa, illetőleg gyümölcsbokr. Gyümölcsös művelési ágban kell nyilvántartani a legalább két gyümölcsfasorból álló pásztákat, valamint a gyümölcsfaiskolai termelést szolgáló alanytelepeket is. Nem változtat a gyümölcsös művelési ágon, ha a sorok között a gyümölcsös szerves tápanyag utánpótlása érdekében zöldtrágya, vagy egyéb növénytermesztést folytatnak.

/2/ A gyümölcsöstelepítésre kijelölt területeket a telepítés megtörténteig az eredeti művelési ágban kell nyilvántartani.

/3/ A vasutak, közutak, árkok, csatornák, természetes vízfolyások stb. mentén, továbbá a nem gyümölcsös művelési águ földrészleteken szegélyként telepített, egy sorból álló gyümölcsfasorokat művelés alól kivett területként, illetőleg abban a művelési ágban kell nyilvántartani, amelynek területén a gyümölcsfasor áll.

Vhr. 13. § Legelő az a füves terület, amelynek fűtermését főként legeltetéssel hasznosítják, ide értve a mesterségesen fűvesített területet is. A legelő művelési ágba tartoznak még az állandóan legeltetésre használt fásított legelők is.

Vhr. 14. §. Nádas az a terület, amelyen ipari, építkezési, vagy mezőgazdasági felhasználásra alkalmas nád, vagy gyékény terem.

Vhr. 15. §. /1/ Erdő az erdő jellegű faállománnyal borított terület. Az erdő művelési ágban kell nyilvántartani még:

a./ a faállománnyal átmenetileg nem borított területeket, amelyeken

a kitermelt faállományt fel kell ujítani, ide értve azokat a területeket is, ahol a talajerő pótlása, vagy a talaj gyomtalanítása érdekében - legfeljebb három éven át - erdőfelujítást előkészítő munka folyik;

b./ a faállománnyal körülzárt, vagy abba beöblösödő közbenső tisztásokat, amelyeket az árnyékolás, vagy egyéb természeti gátló körülmény folytán nem erdősitének, sem más műveléssel gazdaságosan nem hasznosítanak;

c./ az erdőgítés, fásítás célját szolgáló csemetekerteket;

d./ a legalább négy sor fából álló fasorok, valamint a mező- és hóvédő erdősávok területét;

e./ a karácsonyfatelepeket, a fűzfavesszőtelepeket, az ipari célokat szolgáló sajmeggytelepeket, továbbá a lombnyerés céljára szolgáló epreskerteket;

f./ a külterületi parkokat, élőfagyűjteményeket /arborétumok/;

g./ az erdészeti nem állandó jellegű üzemi utak és vasutak területét, az erdészeti rakodókat, az erdei nyíladekokat, továbbá az erdő területén áthaladó vezetékek védősávját;

h./ a folyók védőtöltésének víz felőli oldalán /a hullámtérben/ faállománnyal borított területeket.

/2/ Az erdőtelepítésre kijelölt területeket a telepítésig az eredeti művelési ágban kell nyilvántartani.

/3/ A legfeljebb három sorból álló fasorok által elfoglalt területet abban a művelési ágban kell nyilvántartani, amelynek területén a fasor áll. Ha a fasor művelés alól kivett területen áll, ilyen területként kell nyilvántartani.

II.

Művelés alól kivett területek

Tvr.7. §. MŰVELÉS ALÓL KIVETT TERÜLETKÉNT KELL NYILVÁNTARTANI A BEÉPÍTETT TERÜLETEKET, AZ IPARI, KÖZLEKEDÉSI, VIZÜGYI, HONVÉDELMI ÉS RENDÉSZETI CÉLOKAT SZOLGÁLÓ TERÜLETEKNEK MEZŐ- ÉS ERDŐGAZDASÁGI MŰVELÉS ALÁTT NEM ÁLLÓ RÉSZÉT, VALAMINT A MEZŐ- ÉS ERDŐGAZDASÁGI MŰVELÉSRE A TALAJ TERMÉSZETI ADOTTSÁGAINÁL FOGVA ALKALMATLAN TERÜLETEKET.

Vhr. 16. §. A mező- és erdőgazdasági művelés alól kivett területek a következők:

1. A településekkel kapcsolatban:

- a./ az épületek és építmények, valamint ezek céljára szolgáló udvarok, továbbá a lakótelepek közös parkjai;
- b./ a közparkok, a diszkertek és a gyermekjátszóterek;
- c./ a gyógyhelyek, az üdülőhelyek és a gyógyfürdők céljára szolgáló, az egészségügyi miniszter által kijelölt területek;
- d./ a sporttelepek és az állandó jellegű táborok mező- és erdőgazdasági művelés alatt nem álló része;
- e./ a vásárterek és a kiállítási területek;
- f./ a temető céljára kijelölt területnek mezőgazdasági művelés alatt nem álló része;
- g./ az állandó jellegű személtlerakó telepek;
- h./ a feltöltés alatt álló területek mező- és erdőgazdasági művelés alatt nem álló része.

2. A termeléssel kapcsolatban:

- a./ az ipar- és a bányatelepek, a meddőhányók és az egyéb lerakóhelyek;
- b./ a felszíni művelésű bányák mezőgazdasági művelés alatt nem álló része;
- c./ állandó jelleggel tárolásra használt beépítetlen területek;
- d./ a vízművek és a hozzájuk tartozó védőterületek;
- e./ a szennyvíztisztító telepek;
- f./ az állandó jellegű mező- és erdőgazdasági telephelyek /majorok, gépállomások stb./ mező- és erdőgazdasági művelés céljára nem használt területei;
- g./ az állandó jellegű közös szérűk és a mezőgazdasági nagyüzemek által használt szérűskertek;
- h./ a halastavak /halastó az a természetes, vagy mesterséges vízfelület, amelyet haltenyésztésre használnak, ide értve a teleltető és ivadéknevelő tavakat, továbbá a váltógazdálkodásra berendezett halastavakat, valamint mindezek tartozékait is/;
- i./ a dögterek;
- j./ a talaj természeti adottságánál fogva terméketlen /kopár/ területek.

3. A közlekedéssel és a hírközléssel kapcsolatban:

a./ az országos közutak, a tanácsi közutak, a sajáthasználatu utak, az utakhoz tartozó műtárgyak és az utak tartozékai által elfoglalt területek, az utcák, a közterek, valamint a 3 méternél szélesebb tanyai bejáró utak, gyalogutak és kerékpárutak; közutáknál az árok /anyag-árok/ rézsűjének külső szélétől - töltésen haladó közutnál, ha árok nincs, a töltés rézsűjének külső szélétől - számított 2 méter széles terület;

b./ szőlőben, gyümölcsösben a művelés és a szállítás céljait szolgáló állandó utak, ha azok szélessége a szőlő, illetőleg a gyümölcsös sortávolságát legalább 3 méterrel meghaladja;

c./ a közforgalmu, az ipari és a gazdasági vasutak, továbbá az állandó jellegű erdei vasutak;

d./ a vasutak és a közutak alépitményeinek, továbbá egyéb forgalmi létesítményeinek céljára felhasznált terület;

e./ a közforgalmu repülőtereknek a repülés céljára közvetlenül és állandóan szolgáló területe;

f./ a kikötők szárazföldi területe;

g./ a rádió és a televízió adótornyok által elfoglalt terület.

4. A vízgazdálkodással kapcsolatban:

a./ a folyók, a patakok, az állandó, vagy időszakos vízfolyások, a természetes tavak, a víztározók, továbbá azok a mocsarak, amelyekben ipari, építkezési, illetőleg mezőgazdasági felhasználásra alkalmas nád, vagy gyékény nem terem;

b./ a szállításra használható, vagy a vízművek célját szolgáló csatornák, valamint azoknak mező- és erdőgazdasági művelésre fel nem használt tartozékai;

c./ a belvízlevezető csatornák, az állandó jellegű öntözőcsatornák /rizstelepek elárasztó és lecsapoló főcsatornái/, valamint az egyéb árkok;

d./ a védtöltések vagy egyéb terepfeletti vízszintet tartó gátak /völgyzárógátak, halastó-töltések stb./, továbbá az ezek építése során keletkezett anyaggyödrök, valamint a védtöltések mindkét oldalán azok a területek, amelyeken vízügyi érdekből mező- vagy erdőgazdasági termelést folytatni nem szabad.

5. A honvédelemmel és a rendészettel kapcsolatban:

a./ a honvédelmi és a rendészeti szervek céljára állandóan igénybevett területek, kivéve azokat, amelyeken - bár bizonyos megkötésekkel - mező- vagy erdőgazdasági művelést folytatnak;

b./ azok a területek, amelyeknek gazdasági felhasználását nemzetközi megállapodás korlátozza, kivéve, ha azokon - bár bizonyos megkötésekkel - mező- vagy erdőgazdasági művelést folytatnak;

c./ azok a területek, amelyeknek gazdasági felhasználását honvédelmi, illetőleg rendészeti szempontból az illetékes szerv megtiltotta.

III.

Legkisebb területi mérték

Vhr. 17. § /1/ Egy földrészleten belül a különböző művelési ágak területét és a művelés alól kivett területeket alrészletekként kell nyilvántartani, ha azok nagysága a /2/ bekezdésben meghatározott legkisebb területi mértéket eléri, vagy meghaladja.

/2/ A legkisebb területi mérték

a./ a község belterületén

szőlő, kert, gyümölcsös művelési ágnál és művelés alól kivett területnél 200 m² /56 □-öl/; rét, legelő, nádas és erdő művelési ágnál 400 m² /111 □-öl/; szántó művelési ágnál 1501 m² /417 □-öl/;

b./ a község külterületén

szőlő, gyümölcsös művelési ágnál és művelés alól kivett területnél 400 m² /111 □-öl/; szántó, rét, legelő, nádas és erdő művelési ágnál 1500 m² /417 □-öl/;

c./ a község zártkertjében

szőlő, gyümölcsös művelési ágnál és művelés alól kivett területnél 200 m² /56 □-öl/; szántó, rét, legelő, nádas és erdő művelési ágnál 400 m² /111 □-öl/.

/3/ Az állandó jellegű épületet a hozzátartozó udvarral együtt - tekintet nélkül a legkisebb területi mértékre - külön alrészletként kell nyilvántartani.

2. §

/1/ Ez az utasítás 1964. január 1. napjával lép hatályba; rendelkezéseit alkalmazni kell:

- a./ mindazoknál a munkáknál, amelyek 1964. január 1. után kezdődnek;
- b./ a folyamatban lévő mindazoknál a munkáknál, amelyeknél a helyszíni munkák 1964. január 1. után fejeződnek be.

/2/ Az utasítás hatálybalépésével egyidejűleg értelemszerűen módosul:

- az 1954-ben kiadott "Utasítás a szabatos felmérések végrehajtására" című műszaki utasítás I. kötetének /városok felmérése/ 8. és 9. §-a;
- a külterületi kataszteri térképek felujításáról szóló 118/1961. /T.17./ÁFTH sz. utasítás 15. és 16. §-a;
- a belterületek és zártkertek kataszteri térképeinek felujításáról szóló 209/1962. /T.9./ÁFTH sz. utasítás 14. és 15. §-a;
- a községek külterülete felmérésének végrehajtásáról szóló 225/1962. /T.20./ÁFTH sz. utasítás 5. és 7. §-a; valamint
- a községek belterülete felmérésének végrehajtásáról szóló 113/1963. /T.10./ÁFTH sz. utasítás 4. és 6. §-a.

Budapest, 1964. január 30.

Antos Zoltán s.k.
elnök